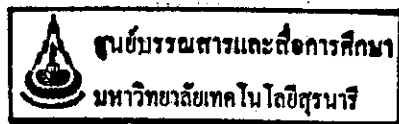


การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา  
กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตำบลหัวทะเล  
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

นางสาววันทนา ทานวิทย์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี



สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต  
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี  
ปีการศึกษา 2544

## บทคัดย่อ

วันทนา ทานรักษ์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา  
กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตำบลหัวทะเล  
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์อติชาติ วงศ์กอบลาภ

งานวิจัยโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่ เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีและปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานของกองทุน และเพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย โดยการเก็บข้อมูลจากประชาชนในหมู่บ้านด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต การทำประชาคม และใช้พร. 1 – 12 เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการประเมิน โดยใช้ “CIPP Model” ของสตีฟเฟิลบีม

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้ง 5 ข้อ ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ปัจจัยด้านบวกที่สำคัญ ได้แก่ การดำเนินการบริหารจัดการกองทุนที่ดีและมีระบบ การประสานงานที่ดีระหว่างคณะกรรมการกองทุนและสมาชิก ปัจจัยด้านลบ ได้แก่ สมาชิกยังเป็นหนี้รายทุนนอกระบบอยู่ สำหรับดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 คือ ประชาชนมีความซื่อสัตย์ มีความสามัคคี และมีการรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงทำให้ชุมชนเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา..... วันทนา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อติชาติ วงศ์กอบลาภ

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

## หน้าอนุมัติ

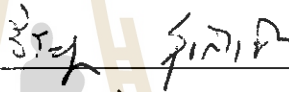
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นควรรับเป็นส่วน  
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของ  
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา



( อาจารย์ อติชาติ วงศ์กอบลาก )

กรรมการสอบ

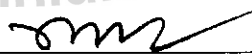


( อาจารย์ ดร. ชีรสุต สุขกำเนิด )



( อาจารย์ แสงดาว เลียบกระโทก )

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ  
และการประเมินโครงการ



( รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์ )

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ 27 เดือน 09 พ.ศ. 2561

## กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคล และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์อติชาติ วงศ์กอบลาภ, อาจารย์แสงดาว เลียบกระโทก อาจารย์ที่ปรึกษา
- คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- พัฒนาชุมชนอำเภอเมืองนครราชสีมา ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติงานในพื้นที่และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหัวทะเล ประธานกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

วันทนา ทานรักษ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภูมิ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544.....	7
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	7
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	7
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	8
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน.....	9
7. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพป์ โมเดล.....	9

9. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	11
---	----

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	12
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	12
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	15
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	16
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	21
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23

บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	25
1. ผลการประเมินบริบทระดับประเทศ.....	25
2. ผลการประเมินบริบทระดับท้องถิ่น.....	25
3. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	31
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	38

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	42
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	42
2. วิธีดำเนินการ.....	42
3. ผลการดำเนินการ.....	42
4. อภิปรายผล.....	43
5. ข้อเสนอแนะ.....	44

บรรณานุกรม.....	47
ภาคผนวก ก.....	48
ภาคผนวก ข.....	56

## สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แนวคิดพื้นฐานเพื่อประกอบการตัดสินใจ	3
2	ความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทการตัดสินใจ	10
3	แสดงระบบการทำงานของ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	20



มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะประชากรจำแนกตามเพศ	26
2	ลักษณะประชากรจำแนกตามอายุ	27
3	ลักษณะประชากรจำแนกตามการประกอบอาชีพ	27
4	รายได้ของครอบครัวต่อปี	29
5	การจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้าน	35
6	จำนวนสมาชิกผู้กู้เงิน	35
7	จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับ	37





## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยได้จัดสรรเงินให้เป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท มีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้าน และชุมชนให้มีคุณค่าด้วยภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม เป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อให้ท้องถิ่น มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดำเนินการตามความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนและได้รับการอนุมัติให้กองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

การประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านและชุมชนนั้น ๆ และเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปแบบ “สารนิพนธ์” เพื่อทราบถึงกระบวนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแสดงให้เห็นความสำเร็จ ตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่น และเพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

#### 2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.2 เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

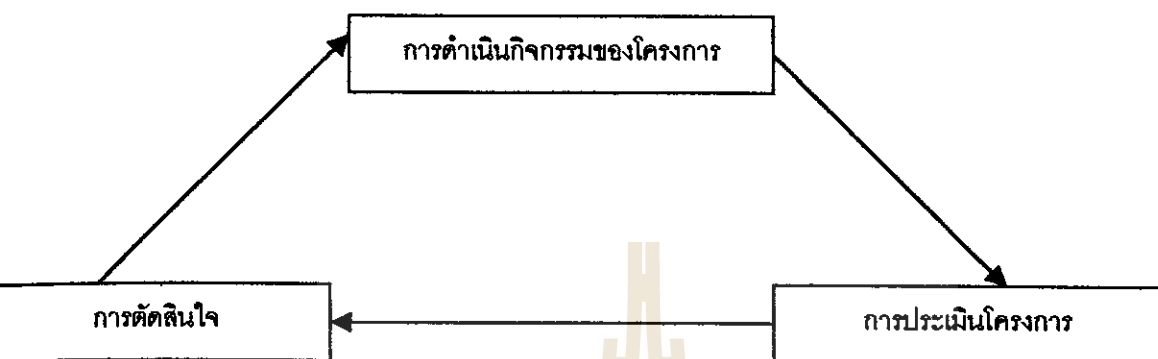
2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีและปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.4 เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

### 3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีวิวัฒนาการของอองกูสต์ คองท์ (Auguste Comte) คองท์ ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งสังคมวิทยา เขาเป็นผู้บุกเบิกและรับเอาแนวคิดแบบวิทยาศาสตร์และพยายามแก้ปัญหาสังคมโดยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และพยายามแก้ปัญหาสังคมโดยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยนำทฤษฎีวิวัฒนาการมาใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเชื่อว่าสังคมมีโครงสร้างที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงกับส่วนที่เปลี่ยนแปลง ทฤษฎีวิวัฒนาการของเฮร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer) ซึ่งเสนอว่าสังคมจะวิวัฒนาการแบบเจริญก้าวหน้าขึ้นเสมอ จึงควรปล่อยให้มีการเปลี่ยนแปลงแบบเป็นไปเองโดยไม่มีการแทรกแซงจากภายนอก การเปลี่ยนแปลงแบบนี้สมาชิกที่ปรับตัวได้อย่างเหมาะสมเท่านั้นจึงจะอยู่รอดและเจริญรุ่งเรือง ทฤษฎีคาร์วินทางสังคม (Social Darwinism) เป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์สังคมอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการของสังคมรวมถึงชุมชนท้องถิ่น สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลเชิงวิวัฒนาการตามทฤษฎีของชาลส์ ดาร์วิน เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ปัจจัยที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานรวมทั้งกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในสังคม คือ ปัจจัยทางชีววิทยา การถูกเลือกและความอยู่รอดของสังคมและชุมชนท้องถิ่นก็คือความสามารถในการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีระบบ (System Theory) เป็นต้นแบบทางความคิดหรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Mode) เป็นแนวความคิดของ D.L.Stufflebeam ซึ่งกล่าวไว้ว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวคิดพื้นฐาน ตามแผนภูมิที่ 1 คือ



แผนภูมิที่ 1 แนวคิดพื้นฐานเพื่อประกอบการตัดสินใจ

สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อเสนอผู้บริหาร

สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบซีพีพี (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C ) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I ) เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P ) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P ) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการรวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

แนวคิดของทฤษฎีระบบแบบ CIPP Model จึงเป็นต้นแบบที่เหมาะสมในการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพราะเป็นการศึกษาวิจัยและมองภาพชุมชนท้องถิ่นอย่างองค์รวมและเป็นระบบ

#### 4. วิธีดำเนินการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ มีวิธีดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาและทำความเข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

4.3 ใช้ทฤษฎีระบบแบบ CIPP Model ในการวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

4.4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

4.5 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลประเด็นที่ได้กำหนดไว้

4.6 เขียนสารนิพนธ์เพื่อรายงานผลการศึกษาวิจัยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

#### 5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับผลการประเมินโครงการ ดังนี้

5.1 เป็นแนวทางให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5.2 ทราบผลความก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.3 ทราบถึงปัจจัยด้านบวก และปัจจัยด้านลบในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.4 ได้ข้อสรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

## บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมินที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้ มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ต. หัวทะเล อ.เมือง จ.นครราชสีมา
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมิน โครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพพ์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

### 1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

#### 1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

#### 1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน ที่เน้นความพร้อมของบุคคลทั้งในด้าน

3) ความพร้อมของระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก

4) ความพร้อมของการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน ระหว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับกองทุนอื่น ๆ ที่หน่วยราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

### 1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนา อาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคค

5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

### 1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544

2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวทาง นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย



**2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544**

ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544” ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้ว ในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน ในระเบียบนี้

ระเบียบนี้ประกอบไปด้วย 2 หมวดที่สำคัญ คือ หมวด 1 ว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมวด 2 ว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ( รายละเอียดเพิ่มเติมศึกษาได้จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544 )

**3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544 กล่าวคือ จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมีการสุ่มสามในสี่ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติของที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544

**4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 4.1 กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการเป็นไปตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และมีวิธีการที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้
- 4.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.3 ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ  
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.4 มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.5 การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.6 สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบครบถ้วน

4.7 มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนแล้ว

นอกจากนี้ยังต้องประเมินความพร้อมตามแบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อม  
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ( กทบ. 2 ) ซึ่งมีส่วนสำคัญ 5 ส่วน ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 5) แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อได้รับการ

สนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง

จังหวัดนครราชสีมา จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของหมู่บ้านให้ถูกต้อง โดยไม่ขัดต่อ  
ระเบียบข้อบังคับของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัด  
ตั้งระเบียบบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544 ระเบียบข้อบังคับนี้จัดทำ  
ขึ้นโดยคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกับประชาชน และได้รับความเห็นชอบจากมวลสมาชิกทั้งหมด  
สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 เพื่อบริหารเงินกองทุน  
หมู่บ้านให้เกิดความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ สถานที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านอยู่ที่  
“ ศาลาสถิตวิริยะคุณ ” ซึ่งเป็นศาลากลางหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 แหล่งที่มาของกองทุน

คุณสมบัติของสมาชิก และรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 สามารถ  
ศึกษาเพิ่มเติมได้จากระเบียบกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัด  
นครราชสีมา ในภาคผนวก ก



## 6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีสาระสำคัญ ดังนี้

6.1 สมาชิกสามารถยื่นขอเงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน

6.2 สมาชิกที่ประสงค์จะขอู้ จะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอเงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้เงินอย่างชัดเจน

6.3 สมาชิกที่ยื่นขอเงินจะต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติ คือ ต้องเป็น โครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ เห็นได้ชัดเจน มีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

6.4 สมาชิกรายหนึ่งสามารถกู้เงินได้ในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท ในขณะที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาทหรืออยู่ที่การพิจารณาของคณะกรรมการ การกู้เงินฉุกเฉินยื่นกู้ได้ต่อคณะกรรมการในวงเงินไม่เกินห้าพันบาทหรืออยู่ที่การพิจารณาของคณะกรรมการ

6.5 การดำเนินการตามโครงการที่ผู้กู้ขอู้ จะต้องทำการรายงานความก้าวหน้าของโครงการที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

6.6 การกู้เงินของสมาชิกทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาให้ไว้กับคณะกรรมการกองทุน ตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

6.7 เงินกู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย ต้องให้สมาชิกของกองทุน 2 คน เป็นผู้ค้ำประกัน สำหรับเงินกู้ฉุกเฉินให้ผู้กู้ส่งเงินคืนและดอกเบี้ยเต็มจำนวนภายในเวลาไม่เกิน 120 วัน

## 7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล” ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ไว้ดังนี้

การประเมินแบบชีพท์โมเดล ไม่เพียงแต่ประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันทั่วทั้งที และมีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการประชุมสิ้นสุดแล้วเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ประชุมแบบจำลองที่เหมาะสม ที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบซัพพ์จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้ เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมนักวางแผน แบบจำลองซัพพ์โมเดลจะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์

การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง เพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ

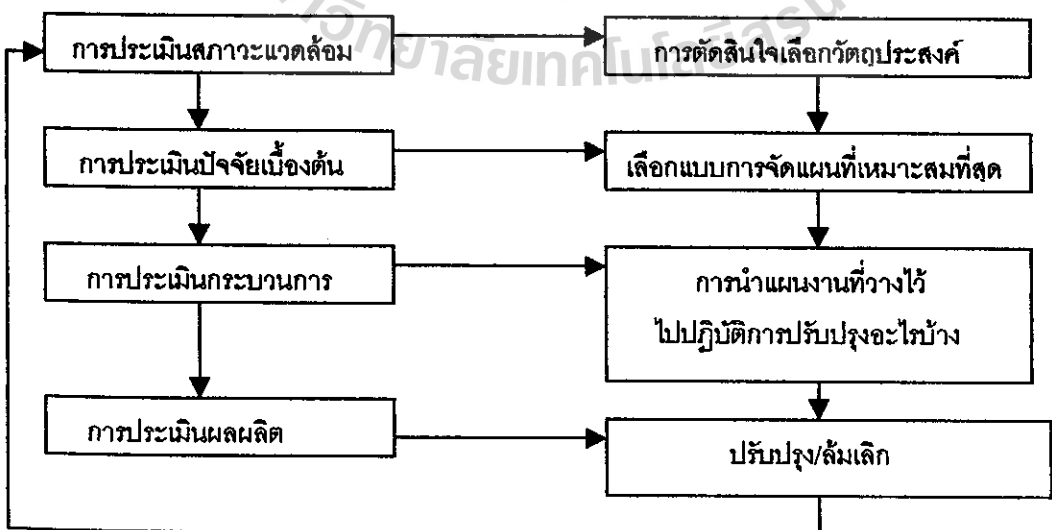
การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจ เพื่อตัดสินใจและดูแลสำเร็จของโครงการ

การนำเอาแบบจำลองซัพพ์ไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะ คือ

- 1) จัดหาโครงการ ศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีปัญหาอะไรที่น่าทำ
- 2) โครงการที่มีอยู่แต่ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการ
- 3) โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่

แผนภูมิที่ 2 ความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ



ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชีพีร์ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

### 8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการศึกษาของบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัน นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างรายได้และสร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน

### บทที่ 3

#### วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ ประกอบด้วย วิธีการประเมินโครงการ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

#### 1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีแนวคิดและรูปแบบการประเมินอย่างหลากหลายตามแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน อาทิ ไทเลอร์ ครอนบราวน์ อัลคิน โพรวีต สเตก และ สตัฟเฟิลบีม เป็นต้น ในการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินโครงการตามแนวความคิดและรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม หรือที่นิยมเรียกกันทั่วไปว่า CIPP Model มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ได้แก่

C มาจาก Context Evaluation หมายถึง การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” สภาพแวดล้อมซึ่งมีอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน

I มาจาก Input Evaluation หมายถึง การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

P มาจาก Process Evaluation หมายถึง การประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

P มาจาก Product Evaluation หมายถึง การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้น ในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

การประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

CONTEXT ระดับหมู่บ้าน

C1 = ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน

C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน

C4 = วัฒนธรรม ประเพณี

C5 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ

- C6 = ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น  
 C7 = โครงสร้างการพัฒนาที่ดี  
 C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน

#### ระดับรายบุคคล

- C9 = อาชีพเสริม (หลักและรอง)  
 C10= สมาชิกในครอบครัว  
 C11= สภาพการอยู่อาศัย  
 C12= รายได้ของครอบครัว  
 C13= หนี้สินของครอบครัว

#### INPUT

#### ระดับหมู่บ้าน

- I1 = นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง  
 I2 = การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ)  
 I3 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ  
 I4 = คณะกรรมการกองทุน  
 I5 = การเตรียมความพร้อม/สร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการ  
 กองทุน  
 I6 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท  
 I7 = บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

#### ระดับรายบุคคล

- I8 = จำนวนเงินกู้ที่ได้รับการอนุมัติ  
 I9 = จำนวนเงินกองทุนนอกเหนือจากเงินกู้  
 I10= สถานที่ในการประกอบอาชีพ  
 I11= วัสดุอุปกรณ์  
 I12= ความรู้ และทักษะ ในการประกอบอาชีพ  
 I13= จำนวนแรงงาน  
 I14= วัตถุประสงค์

#### PROCESS

#### ระดับหมู่บ้าน

- PC1 = การจัดทำระเบียบกองทุน

PC2 = การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน

PC3 = ระบบบัญชีกองทุน

PC4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน

PC5 = กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน

PC6 = การส่งเสริมการใช้จ่ายเงินกู้

PC7 = การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้

PC8 = การจัดทำรายงานของคณะกรรมการ/เผยแพร่ผลการดำเนินงาน

PC9 = การจัดสรรผลประโยชน์

#### ระดับรายบุคคล

PC10= การใช้จ่ายเงินกู้

PC11= การหาความรู้เพิ่มเติม

PC12= การหาตลาด

PC13= การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน

#### PRODUCT

#### ระดับหมู่บ้าน

PD1 = จำนวนสมาชิกกองทุน

PD2 = จำนวนผู้ได้เงินกู้

PD3 = ยอดเงินที่ให้กู้

PD4 = จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด

PD5 = ยอดชำระเงินกู้คืนตามกำหนด

PD6 = การใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์

PD7 = ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน/ต่อบัณฑิตกองทุน

PD8 = ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง

PD9 = ความเข้มแข็งของกองทุนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

#### ระดับรายบุคคล

PD10= ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ ( ผลโดยตรง/ผลโดยอ้อม )

## 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กระบวนการวิจัยประกอบด้วยระเบียบวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย กระบวนการแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญต่อการวิจัยทั้งสิ้น เรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับแผนแบบการการวิจัย คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

### 2.1 ประชากร

ประชากร (Population) ที่มีใช้ในการวิจัยมีความหมายว่า กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มคน องค์กร การ หน่วยการปกครอง สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งมีลักษณะที่ผู้วิจัยสามารถมองเห็นและรับรู้ได้ ประชากรของการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1) ประชากรแบบจำกัด (Finite Population) ประชากรแบบจำกัด คือ ประชากรที่ผู้วิจัยสามารถแจกแจงนับจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนประชากรเป็นเท่าใด เช่น จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6

2) ประชากรแบบไม่จำกัด (Infinite Population) คือ ประชากรที่ผู้วิจัยไม่สามารถแจกแจงนับจำนวนประชากรออกมาได้ทั้งหมดว่ามีอยู่เป็นจำนวนที่แท้จริงเป็นเท่าใด เช่น จำนวนปลาในมหาสมุทร

สำหรับประเด็นที่สำคัญต่อเนื่องจากการกำหนดประชากรคือ หน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการวิจัยนั้นหน่วยวิเคราะห์ต้องมีความสัมพันธ์ลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา กล่าวคือ ถ้าประชากรของการวิจัยเป็นบุคคล หน่วยการวิเคราะห์ก็จะต้องเป็นบุคคล

### 2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) ในการวิจัยหมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษาวิจัย ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคือประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน

องค์ประกอบของกลุ่มตัวอย่าง มี 2 ประการ คือ

- 1) วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร
- 2) ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

สำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จากจำนวนประชากรทั้งหมดในหมู่บ้านจำนวน



237 ครั้วเรือน มีประชากรทั้งหมด 1,145 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือจำนวน 50 – 100 ตัวอย่าง ความวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์ที่ปรึกษาและมคิของกลุ่มบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ตำบลหัวทะเล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ประกอบด้วย กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไปทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามขนาดของประชากรทั้งหมด แต่ไม่น้อยกว่า 50 ตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน และข้อมูลเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน ผู้วิจัยใช้ตัวอย่างจำนวน 70 ตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นชาย 35 ตัวอย่าง และเป็นหญิง 35 ตัวอย่าง แต่สำหรับการศึกษาเจาะลึกรายกรณี ผู้วิจัยใช้ตัวอย่างจำนวน 29 ตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการกำหนดตัวอย่างจำนวนร้อยละ 30 ของสมาชิกผู้กู้เงินทั้งหมดจำนวน 96 คน

### 3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

ตัวชี้วัด (Indicators) หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมิน หรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้น จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้นจะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณและในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงคุณภาพ

สิ่งที่ต้องพิจารณาก่อนการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด คือ ความชัดเจนของประเด็นในการประเมิน กล่าวคือ ประเด็นที่ผู้ประเมินต้องการประเมินมีความชัดเจนที่จะสามารถนำมากำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมได้หรือไม่ และจำนวนตัวชี้วัด กล่าวคือ จากการวิเคราะห์ประเด็นในการประเมินนั้นน่าจะมีตัวชี้วัดเพียงตัวเดียวหรือหลายตัว และถ้ามีตัวชี้วัดหลายตัวอาจต้องพิจารณาต่อไปอีกว่าตัวชี้วัดเหล่านั้นจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันหรือหลายช่วงเวลา ในการสร้างตัวชี้วัดที่ดีจำเป็นต้องมีหลักการที่ใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินการ ดังนี้

- 1) เลือกใช้/สร้างตัวชี้วัดที่เป็นตัวแทนหรือที่สำคัญเท่านั้น
- 2) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องพิจารณาข้อมูลที่อยู่ในระบบเป็นสำคัญ
- 3) คำอธิบายหรือการกำหนดตัวชี้วัดควรจะเป็นวลีที่มีความชัดเจน
- 4) ตัวชี้วัดอาจจะกำหนดได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- 5) ค่าของตัวชี้วัดในเชิงปริมาณอาจคำนวณหาได้จากการใช้การแจกแจง

อัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ ค่าจากการวัดแนวโน้ม หรือค่ากระจายของข้อมูล เป็นต้น

ขั้นตอนของการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด ในการพัฒนาตัวชี้วัดจากประเด็นที่ต้องการประเมิน สามารถนำมากำหนดเป็นขั้นตอนในการพัฒนาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้



ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนการนำจุดประสงค์ของโครงการหรือประเด็นในการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สำคัญที่จะนำมาสร้างตัวชี้วัดได้อย่างสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการหรือประเด็นที่ต้องการประเมิน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนการจำแนกประเภทและลักษณะตัวชี้วัดที่ได้ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิในการนำมาเพื่อกำหนดตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนการกำหนดเกณฑ์ที่แสดงระดับคุณภาพหรือระดับความพึงพอใจของตัวชี้วัดว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรทั้งในลักษณะเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ เกณฑ์สัมบูรณ์และเกณฑ์สัมพัทธ์

การกำหนดค่าตัวชี้วัด ในการกำหนดค่าตัวชี้วัดนั้น จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) การกำหนดค่าของตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ เป็นการกำหนดค่าของตัวชี้วัดที่เป็นตัวเลขโดยใช้ค่าสถิติอย่างง่าย ๆ อาทิ ร้อยละ อัตราส่วน จำนวนหรือค่าเฉลี่ย เป็นต้น
- 2) การกำหนดค่าของตัวชี้วัดในเชิงคุณภาพ เป็นการกำหนดค่าของตัวชี้วัดในลักษณะของข้อความที่ระบุนความคิดเห็น ความสอดคล้อง ความเหมาะสมตามความคิดเห็นของรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งบางกรณีอาจต้องแปลงการกำหนดค่าในเชิงคุณภาพเป็นเชิงปริมาณให้อยู่ในรูปของร้อยละหรือสัดส่วนระหว่างสิ่งที่ต้องการได้

สำหรับกองทุนหมู่บ้านพะไลหมู่ที่ 6 ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 หน่วยระบบ ดังนี้

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้	
CONTEXT	C1 = ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
	C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน
	C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน
	C4 = วัฒนธรรม ประเพณี
	C5 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ
	C6 = ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
	C7 = โครงสร้างการพัฒนาที่ดี
	C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน

INPUT I1 = นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง

- I2 = การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ)  
 I3 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ  
 I4 = คณะกรรมการกองทุน  
 I5 = การเตรียมความพร้อม/สร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการ  
 กองทุน  
 I6 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท  
 I7 = บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

## PROCESS

- PC1 = การจัดทำระเบียบกองทุน  
 PC2 = การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน  
 PC3 = ระบบบัญชีกองทุน  
 PC4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน  
 PC5 = กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน  
 PC6 = การส่งเสริมการใช้จ่ายเงินกู้  
 PC7 = การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้  
 PC8 = การจัดทำรายงานของคณะกรรมการ/เผยแพร่ผลการดำเนินงาน  
 PC9 = การจัดสรรผลประโยชน์

## PRODUCT

- PD1 = จำนวนสมาชิกกองทุน  
 PD2 = จำนวนผู้ได้เงินกู้  
 PD3 = ยอดเงินที่ให้กู้  
 PD4 = จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด  
 PD5 = ยอดชำระเงินกู้คืนตามกำหนด  
 PD6 = การใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์  
 PD7 = ทักษะคิของชุมชนต่อกองทุน/ต่อบัณฑิตกองทุน  
 PD8 = ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง  
 PD9 = ความเข้มแข็งของกองทุนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

## CONTEXT

- C9 = อาชีพเสริม (หลักและรอง)

C10= สมาชิกในครอบครัว

C11= สภาพการอยู่อาศัย

C12= รายได้ของครอบครัว

C13= หนี้สินของครอบครัว

## INPUT

I8 = จำนวนเงินกู้ที่ได้รับการอนุมัติ

I9 = จำนวนเงินกองทุนนอกเหนือจากเงินกู้

I10= สถานที่ในการประกอบกิจการ

I11= วัสดุอุปกรณ์

I12= ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ

I13= จำนวนแรงงาน

I14= วัตถุดิบ

## PROCESS

PC10= การใช้จ่ายเงินกู้

PC11= การหาความรู้เพิ่มเติม

PC12= การหาตลาด

PC13= การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน

## PRODUCT

PD10= ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ (ผลโดยตรง/ผล โดยอ้อม)

ตัวชี้วัดในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน  
 ดังแผนภูมิที่ 3 ดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

ผลผลิต (O)

กระบวนการ (P)

ปัจจัยนำเข้า (I)

- จำนวนผู้ได้กู้ = O<sub>1</sub>
  - ยอดเงินให้กู้ = O<sub>2</sub>
  - กองทุนสะสม = O<sub>3</sub>
  - ชื่อเสียงของชุมชน = O<sub>4</sub>
  - อื่นๆ เช่น นักศึกษา = O<sub>5</sub>
- ผ่านงาน

- P<sub>1</sub> = การคัดเลือกผู้กู้
- P<sub>2</sub> = การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- P<sub>3</sub> = การรับชำระหนี้
- P<sub>4</sub> = การทำบัญชี
- P<sub>5</sub> = การช่วยหาตลาด
- P<sub>n</sub> = กิจกรรมอื่นๆ เช่น บทบาทของนักศึกษา

- I<sub>1</sub> = นโยบายของรัฐบาล
- I<sub>2</sub> = เงิน 1 ล้านบาท
- I<sub>3</sub> = คณะกรรมการหมู่บ้าน
- I<sub>4</sub> = ผู้สมัครขอกู้
- I<sub>n</sub> = อื่นๆ เช่น นักศึกษา บัณฑิตและทุนสะสมของหมู่บ้าน

อาจถือเป็นหน่วยระบบ AA : ทุนสะสมของหมู่บ้าน

ทุนสะสมของหมู่บ้าน

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (B1...Bn)

ผลผลิต (O)

กระบวนการ (P)

ปัจจัยนำเข้า (I)

- เงินที่กู้มาได้ = I<sub>1</sub>
  - เงินอื่นๆ = I<sub>2</sub>
  - สถานที่+วัสดุคิบ = I<sub>3</sub>
  - เทคนิควิธีทำงาน = I<sub>4</sub>
  - อื่นๆ เช่น นักศึกษา = I<sub>n</sub>
- ผ่านงาน

- P<sub>1</sub> = การทำกิจกรรมดูวิถี
- P<sub>2</sub> = การหาตลาดที่ดี
- P<sub>3</sub> = การหาวัสดุคิบที่ดี
- P<sub>4</sub> = การทำบัญชี
- P<sub>5</sub> = การวิเคราะห์ประเมิน
- P<sub>n</sub> = กิจกรรมอื่นๆ เช่น

- O<sub>1</sub> = รายได้เป็นเงิน
- O<sub>2</sub> = ผลเป็นที่ตั้งของ
- O<sub>3</sub> = ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี
- O<sub>4</sub> = ผลเป็นความพอใจ
- O<sub>n</sub> = อื่นๆ เช่น นักศึกษา ได้เรียนรู้ธุรกิจ

อาจจะถือว่าเป็น หน่วยระบบ BB : ทุนสะสมของแต่ละราย

ทุนสะสมของเจ้าของกิจการ

บริษัท (C)

แผนภูมิที่ 3 แสดงระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น บัญชีนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัวต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้ดูแลรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นเงินที่ผู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดบัญชีนำเข้าของหน่วยระบบ A ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านนั้นต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ที่ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นบัญชีนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมีจำนวนมากพอในการประกอบอาชีพ หน่วยระบบ B ก็จะประสบความสำเร็จด้วย

#### 4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลโครงการ

ในการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการประเมินผลโครงการ ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) แบบรายงาน 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชนในชุมชน)
- 8) แบบรายงาน 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน 9 (การบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชน)
- 11) แบบรายงาน 11 (แบบรายงานเจาะลึกรายกรณี)

## 12) แบบรายงาน 12 (แบบรายงานการวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน )

### 5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จากกลุ่มเป้าหมาย หรือเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ตอบคำถามของประเด็นที่ต้องการประเมิน แหล่งข้อมูล หมายถึง แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เป็นบุคคล เอกสาร วัตถุ หรือสถานการณ์ ที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อใช้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ๆ ซึ่งจำแนกได้ 2 แหล่งคือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินได้เลือกใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว เช่น เอกสารหลักฐาน บันทึกต่าง ๆ

ประเภทของข้อมูล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จำแนกออกได้ 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติได้หลากหลายวิธี เช่น รายได้ของสมาชิกกองทุน ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ที่เป็นการบรรยายความเกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์คุณลักษณะ การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นต้น ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ทศนคติของประชาชนที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนของการกำหนดข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดประสงค์ว่ามีอะไรบ้าง เป็นข้อมูลที่อยู่ในลักษณะใด ระดับข้อมูลใด และจะใช้อะไรเป็นตัวชี้วัด จึงจะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของข้อมูลตามที่ต้องการอย่างแท้จริง
- 2) กำหนดแหล่งข้อมูล เป็นขั้นตอนของการพิจารณาแหล่งข้อมูล หรือผู้ให้ข้อมูล พร้อมกับกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะมีข้อมูลที่ต้องการอย่างครบถ้วน
- 3) เลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 4) เลือกวิธีการเก็บข้อมูล เป็นขั้นตอนของการเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีหลากหลายวิธี และมีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน

5) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อที่จะได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน เชื่อถือได้

6) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง ซึ่งต้องมีการวางแผนและเตรียมการวิธีดำเนินการ เพื่อที่จะได้เก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

- 1) การสังเกตและการบันทึก การสังเกตและจดบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนบันทึกและสังเกตขณะร่วมกิจกรรมทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
- 2) การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและประชาชนบ้านพะไล หมู่ที่ 6 โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ
- 3) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 4) การจัดเวทีประชาคมระดับตำบล
- 5) การศึกษาเจาะลึกกรณี

## 6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มา จัดให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ โดยการเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับ จุดประสงค์ระดับของข้อมูล สำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ใน ลักษณะของตัวเลข แล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติ เพื่อที่จะนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ ต้องการ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สถิติเกี่ยวกับค่าร้อยละ (Percentage) เป็นค่าสถิติพื้นฐานที่นำมาเปรียบเทียบกันที่แสดงว่ากลุ่มเป้าหมายคิดเป็นเท่าไร โดยอาศัยข้อมูลที่มีฐานเท่ากับ 100 หน่วย และใช้ค่ามัธยฐาน (Median) เป็นค่ากลางที่เป็นตัวแทนของกลุ่มข้อมูลที่อยู่ในตำแหน่งกึ่งกลางของข้อมูลทั้งหมดที่เรียงลำดับจากมากไปน้อย หรือเรียงลำดับจากน้อยไปมากแล้ว

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ใน ลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็นในประเด็นที่ กำหนดอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบรายงานต่าง ๆ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ หรือ

จากการสังเกต โดยนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้หลักการของตรรกะ เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูลที่สามารถนำไปอธิบายในประเด็นที่ต้องการคำตอบได้อย่างชัดเจน





## บทที่ 4

### ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีรายละเอียด ดังนี้

#### 1. ผลการประเมินบริบทระดับประเทศ

การพัฒนาในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) ได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์การจัดการเชิงพื้นที่ในมิติใหม่ที่มุ่งปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองให้เข้าสู่สมดุลและยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ประสานเชื่อมโยงชนบทและเมืองอย่างเกื้อกูลกัน และกัน นำไปสู่เป้าหมายระยะยาวในการกระจายโอกาสการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้เท่าเทียมกัน ตามศักยภาพในทุกพื้นที่ โดยจะดำเนินการตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ยึดคนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาภายใต้การมีส่วนร่วมที่อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนฐานรากทั้งในชนบทและเมืองให้คนส่วนใหญ่ของประเทศมีพลัง เพิ่มขีดความสามารถด้วยตนเองและพึ่งตนเองได้

#### 2. ผลการประเมินบริบทชุมชน

##### 2.1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

##### 2.1.1 ประวัติศาสตร์

เมื่อประมาณ 200 ปีมาแล้ว บริเวณหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 แห่งนี้เต็มไปด้วยพืชสมุนไพรชนิดหนึ่ง มีลักษณะคล้ายต้นข่า ดอกมีสีแดง สามารถนำมาต้มรับประทานได้ ส่วนหัวนำมาทำเป็นยาสมุนไพร บางบ้านนำมาหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำเชือกมาร้อยเป็นพวง มาลัยผูกข้อมือเด็กแรกเกิด ตามความเชื่อที่ว่าสามารถป้องกันภูติผีปีศาจและวิญญาณร้ายได้ ชาวบ้านเรียกพืชสมุนไพรชนิดนี้ว่า “โพล” และต่อมาก็เพี้ยนมาเป็น “พะไล” จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านแห่งนี้ว่า “บ้านพะไล”

ไม่มีบุคคลใดในหมู่บ้านที่สามารถตอบได้ว่า คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านแห่งนี้ใคร มาจากไหน ชาวบ้านส่วนใหญ่ทราบแต่เพียงว่า เดิมหมู่บ้านแห่งนี้ คือ บ้านพะไล หมู่ที่ 13 ตำบลหัวทะเล มีพื้นที่ครอบคลุมบริเวณกว้าง ต่อมารัฐบาลได้แบ่งแยกตำบลหัวทะเลออกเป็น 2 ตำบล คือตำบลหัวทะเล และตำบลหนองบัวศาลา หมู่บ้านแห่งนี้จึงถูกแบ่งออกเป็น บ้านพะไล หมู่ที่ 5 และบ้านพะไล หมู่ที่ 6 สืบมา

2.1.2 การตั้งถิ่นฐาน การตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านพะไล หมู่ที่ 6 เป็นการตั้งถิ่นฐานเพื่อการประกอบอาชีพทำไร่นา เพราะพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นที่ราบ สามารถที่จะตากตากจับจองเพื่อทำไร่นา และสามารถปลูกสร้างบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัยได้

### 2.1.3 การขยายตัวของประชากร

บ้านพะไล หมู่ที่ 6 แห่งนี้มีการขยายตัวของประชากรเพิ่มขึ้นทุกปี ปัจจุบันประชากรในหมู่บ้านมีจำนวน 237 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 1,145 คน เป็นชาย 538 คน เป็นหญิง 607 คน และมีแนวโน้มการขยายตัวของประชากรเพิ่มอีก เนื่องจากการแต่งงานของวัยรุ่นในหมู่บ้านเพิ่มขึ้นทุกปี

### 2.1.4 การขยายตัวของชุมชน

เดิมประชากรในหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 อาศัยอยู่ในหมู่บ้านอย่างกระจัดกระจาย แต่ปัจจุบันมีการขยายตัวของชุมชนสูงขึ้น มีการสร้างบ้านเรือนอย่างหนาแน่น ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของประชากร ทำให้ที่อยู่อาศัยและที่ดินในการทำมาหากินของแต่ละคนมีปริมาณลดลงตามไปด้วย

### 2.1.5 ลักษณะประชากร

หมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 237 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 1,145 คน โดยจำแนกตามเพศ อายุ และการประกอบอาชีพ ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ลักษณะประชากรจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ชาย	538	47
หญิง	607	53
รวม	1,145	100

ตารางที่ 2 ลักษณะประชากรจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
อายุ 1 วัน – 3 ปีเต็ม	18	1.57
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	51	4.45
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	93	8.12
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	58	5.07
14 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	52	4.54
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	688	60.09
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	88	7.69
60 ปี 1 วันขึ้นไป	97	8.47
รวม	1,145	100

ตารางที่ 3 ลักษณะประชากรจำแนกตามการประกอบอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (ครัวเรือน)	ค่าร้อยละ
การเกษตร	135	56.97
รับจ้าง	75	31.64
ค้าขาย	21	8.86
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6	2.53
รวม	237	100

## 2.2 สภาพปัจจุบัน

### 2.2.1 ทำเลที่ตั้ง

บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ตั้งอยู่ในตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัด

นครราชสีมา หมู่บ้านตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 8 กิโลเมตร มีถนนลาดยางจากตัวเมือง

เข้าถึงหมู่บ้าน มีรถประจำทางวิ่งผ่านในหมู่บ้าน

## 2.2.2 อาณาเขตติดต่อ

บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	บ้านข่อยงาม	บ้านท่ากระสังข์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	บ้านพะไล	หมู่ที่ 5
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลมะเริง	
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	บ้านหัวถนน	

## 2.2.3 สภาพที่ดิน

บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีสภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินมีลักษณะเค็ม

เดิมชาวบ้านใช้ที่ดินในการทำนา แต่ปัจจุบันชาวบ้านหันมาใช้ที่ดินในการปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ และ  
ขุดบ่อเลี้ยงปลา

## 2.2.4 ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ปัจจุบันบ้านพะไล หมู่ที่ 6 ไม่มีพื้นที่ป่าไม้หลงเหลืออยู่แล้ว เนื่องจากถูก  
ทำลายเพื่อสร้างเป็นที่อยู่อาศัย ทำการเกษตร และพื้นที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน แหล่งเก็บ  
น้ำใช้ ประปาหมู่บ้าน เป็นต้น

## 2.2.5 แหล่งน้ำที่สำคัญ

แหล่งน้ำที่สำคัญของบ้านพะไล หมู่ที่ 6 มี 3 แหล่ง ได้แก่

- 1) แหล่งน้ำของวัดพะไล ใช้ในการผลิตน้ำประปาของหมู่บ้าน เพื่อการ  
อุปโภคบริโภคของหมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียง
- 2) คลองส่งน้ำชลประทาน ใช้ในการเกษตรของกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน  
และหมู่บ้านใกล้เคียง
- 3) ลำตะคองเก่า ใช้ในการเกษตรของกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน และ  
หมู่บ้านใกล้เคียง

## 2.2.6 ระบบสาธารณูปโภค

บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีสาธารณูปโภค ดังนี้

- 1) ไฟฟ้า บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน
- 2) น้ำประปา บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีการผลิตน้ำประปาใช้เองภายใน  
หมู่บ้าน ปัจจุบันมีน้ำประปาใช้ครบทุกครัวเรือน และสามารถให้บริการกับหมู่บ้านใกล้เคียงด้วย
- 3) ถนน ปัจจุบันถนนในหมู่บ้านเป็นถนนลาดยาง ขอยต่าง ๆ ในหมู่บ้าน  
เป็นถนนคอนกรีต และมีบางซอยที่ถนนยังเป็นทางดินอยู่

4) โทรศัพท์ บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะใช้ ต้องไปใช้ร่วมกับหมู่บ้านใกล้เคียง

### 2.3 เศรษฐกิจของหมู่บ้าน

ประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านประกอบอาชีพการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกผักและเลี้ยงปลาตก มีการรวมกันเพื่อประกอบอาชีพและเพื่อสร้างความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น กลุ่มเลี้ยงปลาตก กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ฯลฯ ประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้ รายได้ต่อครอบครัวของประชาชนในหมู่บ้านต่อปี สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4 รายได้ของครอบครัวต่อปี

รายได้ต่อปี (บาท)	จำนวน (ครอบครัว)	ค่าร้อยละ
1,000 – 5,000	-	-
5,001 – 10,000	11	4.6
10,001 – 20,000	198	83.5
20,001 – 30,000	16	6.8
30,001 – 50,000	7	3.0
50,001 – 100,000	5	2.1
รวม	237	100

### 2.4 สังคมและวัฒนธรรม

#### 2.4.1 เครือญาติ

บ้านพะไล หมู่ที่ 6 อาศัยอยู่ร่วมกันแบบเครือญาติ มีการสร้างที่อยู่อาศัยใกล้เคียงกัน บางหลังคาเรือนอาศัยอยู่ร่วมกันหลายครอบครัว และครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย

#### 2.4.2 ผู้นำและการเมืองการปกครอง

บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 15 คน ซึ่งดำรงตำแหน่ง ดังนี้

นายเอี่ยม	พัยคมา	ผู้ใหญ่บ้าน
นายชม	มุดทะเล	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นายเจียม	ทานรักษ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นายวิเชียร	สงพะไล	สมาชิก อบต.
นายชั้น	พยัคฆา	สมาชิก อบต.
นางปราณี	จิตต์เกาะ	ฝ่ายการศึกษา
นางศุ์	ละม่อมเมือง	กลุ่มสตรีแม่บ้าน
นางสมหมาย	อานะเริง	อสม.
นายไพรวลัย	จันทร์รา	ปลัดตำบล
นายเจริญ	ถินจะบก	เกษตร
นางกรรณิการ์	นิลบัวลา	การคลัง
นางจูน	คงกระโทก	ผู้ทรงคุณวุฒิ
นางสุมาลี	เปี้ยด้วงพะไล	ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายคำ	พยัคฆะเริง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายลำราญ	แน่นกระโทก	ผู้ทรงคุณวุฒิ

การเมืองการปกครองของหมู่บ้านดำเนินการตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนในหมู่บ้านมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น และมีสิทธิในการออกเสียงท่าเทียบกัน

#### 2.4.3 วัดและประเพณี

ชาวบ้านพะไล หมู่ที่ 6 ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ มีวัดในพื้นที่จำนวน

1 วัด คือ วัดพะไล และวัดตะคองเก่า มีพระภิกษุจำนวน 20 รูป สามเณรจำนวน 2 รูป และเด็กวัดจำนวน 1 คน ประชาชนในหมู่บ้านมีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นประจำ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ถือศีลห้า ฟังเทศน์ ฟังธรรม ในรอบหนึ่งปีในหมู่บ้านมีการทำบุญประเพณีที่สำคัญ ดังนี้

เดือนมกราคม	ทำบุญวันขึ้นปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญทอดผ้าป่าสามัคคี
เดือนมีนาคม	ทำบุญงานประจำปี
เดือนเมษายน	ทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญเข้าพรรษา
เดือนสิงหาคม	ทำบุญวันแม่แห่งชาติ
เดือนตุลาคม	ทำบุญวันออกพรรษา ตักบาตรเทโว
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญทอดกฐินประจำปี ลอยกระทง
เดือนธันวาคม	ทำบุญวันพ่อแห่งชาติ เทศน์มหาชาติ

#### 2.4.4 โรงเรียนและการศึกษา

โรงเรียนบ้านพะไล เป็นโรงเรียนประจำหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 และหมู่บ้านใกล้เคียง เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ดำเนินการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) มีครูทั้งหมด 25 คน ซึ่งจบการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท

บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ไม่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในหมู่บ้าน ประชาชนในหมู่บ้านอ่านหนังสือไม่ออกจำนวน 34 คน ปัจจุบันเยาวชนในหมู่บ้านได้รับการศึกษาขั้นต่ำ คือ ป.6 และมีเยาวชนในหมู่บ้านจำนวนมากไปศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นนอกหมู่บ้าน

#### 2.4.5 สุขภาพอนามัย

ปัจจุบันประชาชนในหมู่บ้านมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น เนื่องจากมีสถานีอนามัยและสถานพยาบาลใกล้บ้าน สะดวกในการเดินทาง และมีกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ( อสม. ) ภายในหมู่บ้านคอยให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนอยู่เป็นประจำ เด็กได้รับการฉีดวัคซีนทุกคน มีการตรวจสุขภาพฟรีแก่ประชาชน และมีการสำรวจความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานของประชาชนภายในหมู่บ้าน ประกอบกับได้รับการดูแลจากโครงการสุขภาพดีถ้วนหน้า หรือ 30 บาทรักษาทุกโรค ซึ่งช่วยในการลดค่าใช้จ่ายในการรักษาได้เป็นอย่างมาก

### 3. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 โดยภาพรวม มีดังนี้

#### 3.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A การบริหารจัดการและการแนะนำส่งเสริมผู้

##### 3.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า

1) นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง  
หมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ก่อนที่จะมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

1 ด้านพาทขึ้น หมู่บ้านแห่งนี้มีกองทุนอื่นเกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้ว เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน กลุ่มเลี้ยงปลา เป็นต้น เมื่อหมู่บ้านมีกองทุนอื่น ๆ อยู่ก่อนแล้วจึงทำให้การจัดตั้งกองทุน 1 ด้านพาทง่ายขึ้น ไม่ยุ่งยากเท่าที่ควร ประกอบด้วยมีคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอมาให้ความรู้ความเข้าใจและมาช่วยให้คำแนะนำในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้านเองก็มีความสนใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้นำหมู่บ้าน จึงทำให้กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีการดำเนินงานไปได้



ด้วยดีตามนโยบายของรัฐบาล โดยไม่มีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เกิดขึ้น จากการที่ชาวบ้านให้ความสนใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีพอสมควร จึงทำให้มีจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 166 คน จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 237 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 70 และจากการสัมภาษณ์ชาวบ้าน และผู้นำจำนวน 65 คน พบว่า ทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการกองทุนหมู่บ้าน และมีความมั่นใจว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านนี้จะทำให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถที่จะสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว นอกจากนี้ชาวบ้านยังต้องการที่จะให้มีโครงการกองทุนหมู่บ้านนี้คงอยู่ในหมู่บ้านของตนเองตลอดไป

## 2) เงิน 1 ล้านบาท

กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ได้รับการจัดสรรโอนเงินเมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2544 โดยทำการเปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาลนนจอมพล ชื่อบัญชี “กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6” เลขที่บัญชี 06-4317-20-053027-8

## 3) บัณฑิตกองทุน

จากโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนแก่บัณฑิตกองทุนเพื่อการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง

## 4) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ได้จากการคัดเลือกตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีคณะกรรมการทั้งหมดจำนวน 15 คน ประกอบด้วยชาย 8 คน และหญิง 7 คน ซึ่งดำรงตำแหน่งตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

นายชัยรัตน์	โยงทะเล	ประธาน
นายเอี่ยม	พยัคฆา	รองประธาน
นางสมคิด	โยงทะเล	เลขานุการ
นายประคอง	เพ็งมะเริง	เหรัญญิก
นางจรัส	เจียนมะเริง	ผู้ช่วยเหรัญญิก
นายสอิ่ง	แก้วพะไล	ประชาสัมพันธ์
นายลมหวล	ไป่ล่กระโทก	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์



นายเจียม	ทานรักษ์	ตรวจสอบโครงการ
นายบ๋อง	แบขุนทด	ตรวจสอบโครงการ
นายวิเชียร	สงพะไล	รับผิดชอบโครงการ
นางอุไร	เพ็งสันเทียะ	ทะเบียน
นางหนูเหรียญ	ชีพเมืองปักษ์	ผู้ช่วยทะเบียน
นางทองมาก	บุริธรรมเม	ติดตามผล
นางสมหมาย	อาจมะเร็ง	ผู้ช่วยติดตามผล
นางแวว	ภูเก็ชชายทะเล	ผู้ช่วยติดตามผล

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนมีความพร้อมเพียง แต่การปฏิบัติหน้าที่ยังบกพร่องอยู่ เนื่องจากการแบ่งหน้าที่ของแต่ละบุคคลไม่ชัดเจนและไม่ตรงตามความสามารถที่มีทำให้การปฏิบัติงานมีความล่าช้า

#### 5) คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

ประกอบด้วยบุคคลที่ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

นายอำเภอเมืองนครราชสีมา ประธานอนุกรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชน อนุกรรมการ

( ไม่น้อยกว่า 7 คน แต่ไม่เกิน 9 คน )

พัฒนาการอำเภอเมืองนครราชสีมา อนุกรรมการและเลขานุการ

#### 6) ระเบียบและการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ได้จัดทำขึ้น

โดยยึดระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มีการจัดทำและกำหนดข้อบังคับขึ้นจากการเปิดเวทีประชาคมหมู่บ้าน และในส่วนของการบริหาร

การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 จากข้อมูลในการสัมภาษณ์พบว่า

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความพอใจในการบริหารงาน และมีความพอใจในการจัดสรรเงินกู้แก่สมาชิก

ผู้กู้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ และพิจารณาจาก โครง

การที่ขอกู้ว่าสามารถทำได้จริงและสามารถที่จะพัฒนาให้มีความยั่งยืน ได้หรือไม่

### 3.1.2 ผลการประเมินกระบวนการ

#### 1) การคัดเลือกผู้กู้

การคัดเลือกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

จะคัดเลือกจากสมาชิกที่มีความประสงค์จะขอู้เงิน โดยต้องทำตามกระบวนการขอกู้เงินจากกอง

ทุนหมู่บ้านคือ ต้องเขียนคำขอกู้ และ โครงการที่จะดำเนินงานเมื่อได้รับเงินกู้ไป คณะกรรมการ

จะเป็นผู้พิจารณาในการอนุมัติเงินกู้ โดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ ประวัติฐานะทางการเงินที่ผ่านมา และความขยันหมั่นเพียรของสมาชิกว่าจะสามารถนำเงินที่กู้จากกองทุน ไปดำเนินการประกอบอาชีพได้และสามารถนำเงินมาชำระคืนกองทุนได้เมื่อครบกำหนดชำระหนี้

## 2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน

การทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ยังไม่มีปัญหาเกิดขึ้น เนื่องจากกรรมการกองทุนที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลเรื่องการจัดทำบัญชีได้รับการอบรมจากหน่วยงานของราชการ และได้มีหน่วยงานของราชการจากอำเภอมาให้คำแนะนำและให้การช่วยเหลือในเรื่องของการตรวจสอบบัญชี ประกอบกับการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ได้มีการกำหนดการชำระคืนเงินกู้เป็นรายปี ฉะนั้นบัญชีของกองทุนหมู่บ้านจึงยังไม่มีเปลี่ยนแปลง

## 3) การตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิก

คณะกรรมการได้แบ่งหน้าที่การทำงานในการตรวจสอบและประเมินผลการใช้เงินของสมาชิกผู้กู้เงินเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ผู้กู้เงินดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้ และเพื่อให้ผู้กู้ใช้เงินอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

## 4) การช่วยหาคะลา

ไม่มีการช่วยหาคะลาให้แก่สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนไป ผู้กู้จะต้องรับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมและการหาคะลาเอง ผู้กู้ส่วนใหญ่จะนำเงินไปประกอบอาชีพที่ตนเองดำเนินการอยู่แล้ว จึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน

## 5) การรับชำระหนี้

การรับชำระหนี้ของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ในขณะนี้ยังไม่มี การชำระหนี้เกิดขึ้น เนื่องจากมีการกำหนดชำระหนี้เป็นรายปี ซึ่งผู้กู้เงินทุกคนจะครบกำหนดการชำระหนี้ในวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2545 และผู้กู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพจะครบกำหนดการชำระหนี้ในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2545 นี้ สาเหตุที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดให้ผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายปี เนื่องจากผู้กู้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งผลตอบแทนจากการทำการเกษตรจะมีระยะเวลาในการคืนทุนนาน ดังนั้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจึงให้นำเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยชำระคืนเป็นรายปี และการจัดทำบัญชีก็ไม่เกิดความยุ่งยาก

เมื่อครบกำหนดชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย คาดว่ากองทุนจะมีผลกำไรจากการดำเนินงานทั้งสิ้น 58,800 บาท คณะกรรมการกองทุนจะนำผลกำไรที่ได้มาทำการจัดสรรดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 การจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้าน

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	ค่าร้อยละ
สาธารณประโยชน์	17,640	30
ค่าตั้งพิมพ์และดำเนินการ	11,760	20
เงินตอบแทนคณะกรรมการ	17,640	30
เงินสำรองกองทุน	5,880	10
อื่น ๆ	5,880	10
รวม	58,800	100

### 3.1.3 ผลการประเมินผลผลิต

#### 1) ผลโดยตรง

กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 166 คน ซึ่งเป็นสมาชิกประเภทบุคคล และมีจำนวนสมาชิกผู้กู้เงินของกองทุนทั้งหมดจำนวน 96 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 จำนวนสมาชิกผู้กู้เงิน

ประเภทการกู้ยืม	จำนวนสมาชิกผู้กู้ (คน)	จำนวนเงิน (บาท)
พัฒนาอาชีพ	15	210,000
สร้างงาน	36	440,000
ลดรายจ่าย	35	300,000
ฉุกเฉิน	10	30,000
รวม	96	980,000

#### 2) ผลกระทบโดยตรง

มีการขยายกิจการของสมาชิกผู้กู้ จากเดิมผู้กู้จะดำเนินกิจการตามความสามารถและเงินทุนที่มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อได้รับเงินกู้ไปแล้วผู้กู้มีการขยายกิจการเพิ่มขึ้น เช่น มีการขุดบ่อเลี้ยงปลาตกเพิ่มเติม มีการเช่าบ่อเพื่อเลี้ยงปลาตกเพิ่มขึ้น เป็นต้น ทำให้ผู้กู้มีรายได้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น

### 3) ผลกระทบโดยอ้อม

ผลกระทบโดยอ้อมจากกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 คือ ทำให้การกู้เงินจากนายทุนนอกระบบและจากแหล่งอื่น ๆ ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงมีจำนวนลดลง

#### 3.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B การดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

##### 3.2.1 ผลการประเมินบริบท

##### 1) ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

ส่วนใหญ่ผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านจะนำเงินที่กู้ได้ไปดำเนินการประกอบอาชีพที่ผู้กู้มีความถนัดและเป็นอาชีพหลักของผู้กู้อยู่แล้ว จึงทำให้การดำเนินกิจการของผู้กู้นั้น ไม่มีปัญหาและสามารถที่จะดำเนินกิจการได้อย่างเรียบร้อย

##### 2) หนี้สิน

จากการสัมภาษณ์ตามแบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี ( บร 11 )

จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 30 จากสมาชิกผู้กู้เงินทั้งหมดจำนวน 96 คน พบว่ามีผู้กู้เงินจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 21 เป็นหนี้รายทุนนอกระบบอยู่ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สมาชิกผู้กู้เงินบางคนยังไม่สามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ เพราะต้องนำเงินกู้ส่วนหนึ่งไปชำระหนี้รายทุนนอกระบบ

##### 3) อาชีพหลัก

อาชีพหลักของผู้กู้ส่วนใหญ่คือ อาชีพเกษตรกร เช่น ทำสวนผัก เลี้ยงปลาตก เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น และมีอาชีพเสริมในเวลาว่างจากการทำการเกษตรคือ รับจ้าง

##### 3.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า

##### 1) จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับ

จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกแต่ละรายได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีจำนวนที่แตกต่างกันตามการพิจารณาอนุมัติของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับ

จำนวนเงินกู้ (บาท)	จำนวนผู้กู้ (คน)	ค่าร้อยละ
3,000	23	24
5,000	3	3
6,000	26	27
10,000	23	24
20,000	18	19
50,000	3	3
	96	100

2) สถานที่ในการประกอบอาชีพ และวัตถุประสงค์

ผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีสถานที่ในการประกอบอาชีพอยู่แล้ว แต่ในส่วนของวัตถุประสงค์ เช่น พันธุ์ปลา ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงและสารเคมีที่จำเป็นต้องซื้อจากที่อื่น

3) เทคนิควิธีการทำงาน

เทคนิควิธีการทำงาน ในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่แล้วผู้กู้จะมีเทคนิคและวิธีการทำงานในแบบดั้งเดิมที่เคยทำกันมาตั้งแต่ในอดีต และมีเทคนิควิธีการในรูปแบบใหม่ ๆ บ้างเล็กน้อย การประกอบอาชีพของผู้กู้ส่วนใหญ่จะเป็นการประกอบอาชีพทางการเกษตรซึ่งมีเทคนิควิธีที่ไม่ยุ่งยากเท่าที่ควร และมีสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับความสำเร็จในการประกอบอาชีพเลี้ยงปลาจุก และได้รับการยกย่องจากประชาชนในหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 และหมู่บ้านใกล้เคียงให้เป็นผู้นำในด้านการเลี้ยงปลาจุก คือ นายเอี่ยม พัดมา ผู้ใหญ่บ้านพะไล หมู่ที่ 6

4) แรงงาน

ผู้กู้เงินส่วนใหญ่จะใช้แรงงานจากสมาชิกภายในครอบครัว ถ้าสมาชิกในครอบครัวไม่เพียงพอต่อการทำงานจึงจะมีการจ้างแรงงานเพิ่มเติม ค่าแรงงานจะอยู่ที่ 140 – 200 บาท ต่อคนต่อวัน ตามกำลังและความสามารถของแต่ละคน

3.2.3 ผลการประเมินกระบวนการ

1) การใช้จ่ายเงินกู้

สมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่ได้มีการใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้โดยการนำเงินกู้ที่ได้ไปดำเนินการประกอบอาชีพที่ตนเองถนัดและเป็นอาชีพหลัก แต่ก็

มีบางคนที่พบว่าได้นำเงินจากการกู้ไปชำระหนี้รายทุนนอกระบบที่มีอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งหนี้สินนั้นเกิดจากการกู้ยืมเงินเพื่อไปลงทุนดำเนินกิจการก่อนที่จะได้รับเงินกู้จากกองทุน

## 2) การขาดตลาด

ผู้กู้เงินส่วนใหญ่มีตลาดในการรองรับผลผลิตทางการเกษตรของตนเองอยู่แล้ว เรื่องของราคาดินขึ้นอยู่กับราคาตลาดในแต่ละช่วง โดยที่ผู้กู้เงินไม่สามารถที่จะกำหนดราคาผลผลิตของตนเองได้

## 3) การทำบัญชี

การทำบัญชีรายรับ รายจ่ายการดำเนินกิจการของผู้กู้ส่วนใหญ่ไม่มีการทำบัญชีอย่างเป็นระบบ แต่จะมีการจดบันทึกไว้เป็นตัวเลขอย่างคร่าว ๆ เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนและผลตอบแทนที่ได้รับ เพื่อทราบผลกำไร ขาดทุน ที่มีจากการดำเนินกิจการ

### 3.2.4 ผลการประเมินผลผลิต

#### 1) ผลโดยตรง

ผู้กู้เงินมีเงินทุนในการดำเนินการประกอบอาชีพที่ตนเองต้องการและมีความถนัด เช่น การนำเงินกู้ที่ได้รับจากกองทุนหมู่บ้านไปดำเนินการประกอบอาชีพเลี้ยงปลาตามที่ดินตนเองถนัดและเคยมีประสบการณ์มาแล้ว

#### 2) ผลกระทบโดยตรง

ผู้กู้เงินมีผลผลิตและมีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการลงทุนเพิ่มขึ้น เช่น ลงทุนเพิ่มในการเลี้ยงปลา จากเดิมมีการเลี้ยงเพียง 15,000 ตัวต่อบ่อ ก็จะเลี้ยงเพิ่มเป็น 20,000 ตัวต่อบ่อ

#### 3) ผลกระทบโดยอ้อม

ผู้กู้เงินมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่ออกไปทำงานรับจ้างนอกหมู่บ้าน ได้เดินทางกลับมาทำการประกอบอาชีพของตนเองภายในหมู่บ้าน จำนวน 4 ราย

## 4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

### 4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

#### 4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า

ในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันก่อนที่จะมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มอาชีพนกิจสงเคราะห์ กลุ่มผู้เลี้ยงปลา เป็นต้น บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ได้รับการจัดสรรโอนเงินเมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2544 สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน มีคณะกรรมการระดับอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้และให้คำปรึกษาให้กับหมู่บ้าน สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อกองทุน และเชื่อว่ากองทุนหมู่บ้านจะสามารถพัฒนาขึ้น ในการเป็นทุนเพื่อประกอบอาชีพตลอดไป

#### 4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า

มีคณะกรรมการบริหารกองทุนจำนวน 15 คน ได้จากการคัดเลือกตามระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ การบริหารกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ของคณะกรรมการ ถือว่ามีประสิทธิภาพได้ในระดับหนึ่งเพราะได้มีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการจัดทำระเบียบข้อบังคับ และมีชาวบ้านได้สมัครเป็นสมาชิก และยื่นความประสงค์ในการขอกู้เงินจากกองทุนและคณะกรรมการก็ได้จัดสรรเงินกู้ให้กับสมาชิกล่วงหน้าได้ โดยไม่มีปัญหาอะไร และการทำงานถือว่ามีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ในส่วนของการประชุมของคณะกรรมการและสมาชิกจะมีเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ และไม่มีการติดตามผู้กู้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ที่ผ่านมาไม่มีการรับสมัครเพิ่ม มีการรับสมัครครั้งเดียว

#### 4.1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า

สมาชิกได้มีการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักการทำไร่นาสวนผสม สมาชิกรู้จักและเข้าใจในเรื่องของการพึ่งพาตัวเอง โดยที่สมาชิกส่วนใหญ่จะมีอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับตัวเองและครอบครัว

#### 4.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า

สมาชิกมีความเข้าใจเกี่ยวกับเงินกองทุนหมู่บ้านว่าเป็นเงินที่ให้ยืมเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ไม่ใช่เงินที่ให้เปล่า และสมาชิกส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าเงินกองทุนหมู่บ้านต้องช่วยกันรักษาและไม่ให้มีการสูญเสียนี่ไป และลดการกู้หนี้ยืมเงินจากเงินกู้นอกระบบเพื่อมาลงทุนในการประกอบอาชีพ

#### 4.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งชุมชน พบว่า

ศักยภาพเดิมของบริบทชุมชนในหมู่บ้านนั้นยังมีศักยภาพที่ไม่ค่อยเอื้ออำนวยในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพของที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ และอาชีพหลัก แต่ในการดำเนินงานยังมีศักยภาพของชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น มีทุนจากกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท และมีทุนจากงบประมาณเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีทุนจากการพัฒนาทางด้านอาชีพจากพัฒนาชุมชนอำเภอ ความเข้มแข็งในการทำกิจการขอกู้ยังไม่มีความเข้มแข็งเท่าที่ควร เพราะการทำกิจการของผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีอาชีพทางการเกษตรที่ไม่สามารถกำหนดรายรับที่แน่นอนได้ และการทำอาชีพการเกษตรก็เป็นการลงทุนสูงระยะผลตอบแทนนาน และผลตอบแทนเป็นเงินน้อย โดย



เฉพาะในชุมชนยังไม่มีการพัฒนาในด้านอาชีพใหม่ ๆ ที่หลากหลายขึ้นส่วนใหญ่ยังยึดที่จะประกอบอาชีพการเกษตรกันอยู่

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) ชาวบ้านให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดี
- 2) มีหน่วยงานราชการมาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน

หมู่บ้านแก่ชาวบ้านในการจัดตั้งกองทุน และการดำเนินงาน

- 3) ได้มีการรวมกลุ่มองค์กรในการทำงานร่วมกันอยู่แล้วในชุมชน

4.2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา พบดังนี้

- 1) การขาดความรู้ความชำนาญในการบริหารงานกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- 2) การกำหนดให้ผู้ชำระคืนเป็นรายปี เพราะบางรายไม่

สามารถที่จะเก็บเงินก้อนเพื่อชำระคืนกองทุนได้

- 3) การอนุมัติปล่อยเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้งหมดในวันเดียวกัน

เพราะบางรายยังไม่มีความต้องการ ใช้เงินในวันที่ได้รับอนุมัติเงินกู้แต่กลับจะเสียเปรียบผู้กู้รายอื่น หรือกลัวว่าเงินจะหมดจากกองทุนจึงต้องรับเงินกู้มาก่อน แต่พอได้รับมาแล้วบางรายยังไม่นำไปใช้หรือลงทุนทำกิจกรรมอะไร

4.3 ความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า

4.3.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กำหนด พบดังนี้

- 1) ในชุมชนบ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีความสามัคคีกันคืออยู่ในระดับหนึ่ง

ไม่ค่อยมีปัญหากันหรือพบว่ามีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ส่วนใหญ่จะมีชีวิตอยู่กับแบบปกติสุขในวิถีชีวิตแบบชนบท มีการรวมกลุ่มกันเพื่อการประกอบอาชีพ

- 2) ความซื่อสัตย์ ภายในชุมชนบ้านพะไล พบว่ามีความซื่อสัตย์กันดี

ไม่มีการคดโกงกัน หรือมีโจร ขโมยในชุมชน

- 3) ในชุมชนมีการยกย่องคนทำความดี หรือให้การสนับสนุนคนที่ทำ

ความดี

- 4) ในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันดี จะดูได้จากการมีงานบุญ



หรืองานศพ ชาวบ้านต่างก็ออกมาให้การช่วยเหลืองานของเพื่อนบ้านเป็นอย่างดี

5) บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ส่วนใหญ่มีอาชีพที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ เป็นอาชีพที่ทำกันเกือบทุกครอบครัว คือ อาชีพเกษตร ถึงแม้อาชีพนี้จะไม่ทำให้ชาวบ้านร่ำรวย แต่ชาวบ้านก็พอใจที่อาชีพนี้สามารถที่จะเลี้ยงครอบครัวได้

6) ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่ในระดับหนึ่ง ถึงแม้บางครอบครัวจะไม่อยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตาเพราะต้องออกไปทำงานรับจ้างนอกพื้นที่ แต่เมื่อถึงในช่วงของเทศกาล เช่น สงกรานต์ ปีใหม่ ทุกคนก็กลับมาอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาทำให้ชุมชนมีความอบอุ่นหรือมีความสุขได้

7) ภายในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกันเป็นประจำ เมื่อมีเรื่องที่สำคัญเกี่ยวข้องกับส่วนรวม ชาวบ้านจะต้องเปิดเวทีประชาคมเสมอ และมีการลงมติกัน โดยให้เสียงข้างมาก

8) ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็กและสตรี และกลุ่มด้อยโอกาส จะเห็นได้จากการรวมกลุ่มทำอาหารเลี้ยงเด็กนักเรียนเป็นประจำ และในชุมชนยังมีกลุ่มของสตรีแม่บ้านที่คอยทำงานเพื่อสตรีและแม่บ้านในชุมชน

9) ที่ผ่านมามีผู้นำในชุมชนมีผู้นำที่ชาวบ้านต่างก็ให้การยอมรับ ในเรื่องของความมีคุณธรรม และความยุติธรรม ถึงแม้ว่าจะมีคนบางกลุ่มที่ไม่ให้การยอมรับแต่คนกลุ่มนั้นก็เป็นคนกลุ่มน้อยของชุมชน คนกลุ่มนั้นอาจจะไม่พอใจในเรื่องส่วนตัว แต่ในภาพรวมแล้วก็ยังถือว่าเป็นผู้นำที่ดีในสายตาของชาวบ้าน

#### 4.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

จากการที่ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายมาระยะหนึ่ง และทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน พบว่า ในภาพรวมของหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีความเข้มแข็งดี มีความสามัคคีกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีผู้นำต่าง ๆ ที่ดี การทำงานร่วมกันเพื่อส่วนรวมก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ถ้าในหมู่บ้านนี้จะมีปัญหาในเรื่องของบริบทชุมชนที่ไม่เอื้ออำนวยให้การสร้างอาชีพ และความรู้และการศึกษา เพราะมีผู้ที่จบการศึกษาในระดับสูง ๆ น้อย ถ้าจบในระดับสูงก็จะออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ไม่มีใครที่จะเข้ามาทำงานเพื่อหมู่บ้านกันอย่างจริงจัง

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

#### 1. สรุป อภิปรายผล

##### 1.1 สรุป

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพะโล หมู่ที่ 6 สรุปได้ดังนี้

##### 1.1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 2) เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดี และปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา
- 4) เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน

ในพื้นที่เป้าหมาย

##### 1.1.2 วิธีดำเนินการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาและทำความเข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพะโล หมู่ที่ 6
- 3) ใช้ทฤษฎีระบบแบบ CIPP Model วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านพะโล
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลประเด็นที่ได้กำหนดไว้
- 6) เขียนสารนิพนธ์เพื่อรายงานผลการวิจัย

##### 1.1.3 ผลการดำเนินการ

##### 1) สรุปบริบทชุมชน

บริบทชุมชนหรือสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านพะโล หมู่ที่ 6 โดยภาพรวมถือว่ามีความพร้อมในเรื่องของทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และทุนทางปัญญา และยังมีทุนด้านการเงิน ประกอบกับความเข้มแข็งของชุมชนทำให้บ้านพะโล หมู่ที่ 6 มีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่ความเจริญในด้านอื่น ๆ ได้

##### 2) สรุประบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ถือว่ามี การบริหารจัดการได้ดีในระดับหนึ่ง คือที่ผ่านมามีการรับสมัครสมาชิก และปล่อยเงินกู้ให้แก่ สมาชิกโดยการจัดสรรเงินกองทุน ถึงแม้เงินกองทุนจะมีอย่างจำกัด แต่คณะกรรมการกองทุนก็ สามารถบริหารจัดการจัดสรรเงินกองทุนได้อย่างลงตัว และ โปร่งใส

### 3) สรุปการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ผู้กู้ส่วนใหญ่ได้นำเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้าน ไปดำเนินการประกอบอาชีพตาม วัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้ แต่ก็มีผู้กู้บางคนได้นำเงินกู้ไปชำระหนี้ภายนอกนอกระบบ เมื่อพิจารณาแล้วเงินกองทุนสามารถช่วยเหลือชาวบ้านได้พอสมควร นอกจากจะเป็นทุนในการ ประกอบอาชีพแล้วยังช่วยลดรายจ่ายจากการเสียดอกเบี้ยให้แก่ภายนอกนอกระบบ

#### 1.2 อภิปรายผล

##### 1.2.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6

วัตถุประสงค์ข้อ 1 กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ผลความก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 มีความก้าวหน้า ทั้งในด้านการดำเนินงานกองทุน การสร้างรายได้ของสมาชิกผู้กู้เงินเพื่อสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในระดับหนึ่ง

วัตถุประสงค์ข้อ 3 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดี คือ ประสพการณ์ของคนในชุมชนที่มีอยู่ใน การประกอบอาชีพและการบริหารจัดการ ประกอบกับความร่วมมือร่วมใจ และช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน ทำให้กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6 ดำเนินไปได้ด้วยดี สำหรับปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิด ปัญหาจากความสามารถของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นเพียงความสามารถเฉพาะ บางคนเท่านั้น

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การมีตัวชี้วัดความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านในด้านความสามัคคี การยกย่องคนทำความดี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีความซื่อสัตย์ การรวมกลุ่มเพื่อการ ประกอบอาชีพ และมีการประกอบอาชีพที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของชุมชนในปัจจุบัน

##### 1.2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

###### 1) ปัจจัยด้านบวก

ประสพการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความสำเร็จมาก่อนในการรวมกลุ่ม

อาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มผู้เลี้ยงปลา กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ เป็นต้น ประกอบกับชาวบ้านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดตั้งกองทุน และมีหน่วยงานราชการมาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จึงทำให้การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านดำเนินไปได้ด้วยดี

## 2) ปัจจัยด้านลบ

คณะกรรมการบางคนขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทำให้การบริหารจัดการกองทุนดำเนินการโดยคณะกรรมการบางคนเท่านั้น

### 1.2.3 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีมากเพราะมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ

มีการร่วมกิจกรรมของกลุ่มและปรึกษาหารือกันภายในกลุ่ม สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์มาก ตั้งแต่ได้จากการส่งเงินออมทรัพย์เพื่อการผลิตตรงตามกำหนด สมาชิกในชุมชนมีการยกย่องคนทำความดีโดยการยกย่องให้เป็นผู้นำในชุมชน สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี และสมาชิกในชุมชนมีการประกอบอาชีพที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้

### 1.2.4 ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ

1) ผลโดยตรง สมาชิกที่กู้เงินมีเงินทุนในการดำเนินการประกอบอาชีพที่ตนเอง

มีความถนัด

2) ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินมีผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจาก

มีการลงทุนเพิ่มขึ้น

3) ผลกระทบโดยอ้อม สมาชิกผู้กู้เงินมีความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า

ผู้ที่ออกไปทำงานรับจ้างนอกหมู่บ้าน ได้เดินทางกลับมาประกอบอาชีพของตนเองภายในหมู่บ้าน

## 2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6

1) ควรมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับระยะเวลาของการคืนเงินต้นพร้อม

ดอกเบี้ยที่มีการกำหนดให้ผู้ชำระคืนให้เสร็จสิ้นภายใน 1 ปี ระเบียบข้อบังคับข้อนี้อาจจะมีปัญหาสำหรับผู้กู้เงิน ไปลงทุนในการดำเนินกิจการที่มีระยะเวลาคืนทุนช้า เช่น การกู้เงินไปเพื่อซื้อโคเนื้อมาเลี้ยงเพื่อจำหน่าย ในระยะเวลา 1 ปี ผู้กู้เงินอาจไม่สามารถนำผลตอบแทนจากการเลี้ยงโคเนื้อมาคืนให้กับกองทุนได้ หรือการกู้เงินไปเพื่อซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ ผลตอบแทนจากการลงทุนนี้อาจมีระยะเวลาในการคืนทุนช้ากว่าที่ระเบียบกำหนดไว้ ทำให้ผู้กู้ต้องไปกู้ยืมเงิน

จากนายทุนนอกระบบและแหล่งอื่น ๆ ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงมาชำระคืนให้กับกองทุนเพื่อรักษาความเป็นลูกหนี้ที่ดีต่อไป

2) ควรบีบบทลงโทษผู้กระทำผิดระเบียบกองทุนหมู่บ้านฯ อย่างชัดเจน

3) ควรจะมีการแก้ไขระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยการกำหนดให้ดำรงตำแหน่งและรับผิดชอบงานกองทุนเป็นระยะเวลา 4 ปี แล้วค่อยทำการเลือกคณะกรรมการกองทุนชุดใหม่ เพราะถ้ามีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการกองทุนบ่อยครั้งทำให้การบริหารงานกองทุนไม่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และอาจทำให้การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับกองทุนดำเนินไปอย่างล่าช้า

4) ควรมีการจัดสรรเงินกองทุนให้มีความเหมาะสมกับขนาดของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

## 2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 6

1) คณะกรรมการควรให้ความร่วมมือในการดำเนินงานกองทุนอย่างจริงจังและจริงจัง และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด

2) ควรกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการตามความสามารถของแต่ละบุคคล

3) การกำหนดให้ผู้กู้ชำระเงินคืนเป็นรายปีเหมือนกันทั้งหมด และมีการปล่อยกู้ให้กับผู้กู้ในวันเดียวกัน การบริหารจัดการในลักษณะนี้อาจจะมีปัญหาสำหรับผู้กู้เงินไปแล้วไม่สามารถเก็บเงินก้อนเพื่อมาชำระคืนได้ในงวด 1 ปี เช่น ผู้กู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพค้าขาย การบริหารจัดการควรจะให้ผู้กู้เงินมีการแบ่งชำระงวดเป็นรายเดือน ราย 3 เดือน หรือราย 6 เดือน เพราะเป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้กู้ไม่ต้องแบกรับภาระในการเก็บเงินก้อนเพื่อมาชำระหนี้คืนกองทุนได้ และการปล่อยเงินกู้ให้กับผู้กู้ในวันเดียวกัน การบริหารจัดการในลักษณะนี้อาจจะมีปัญหาได้กับผู้กู้ที่ยังไม่มีความจำเป็นในการใช้เงินในขณะนั้น แต่ต้องรับเงินมาไว้ก่อนเพราะกลัวว่าเงินกองทุนจะหมดเสียก่อน และเมื่อผู้กู้ได้เงินมา ผู้กู้บางรายก็ยังไม่นำเงินไปใช้ดำเนินการประกอบอาชีพตามที่เขียนคำขอไว้ ทำให้เงินกองทุนไม่เกิดการหมุนเวียนอย่างแท้จริง และก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ที่ต้องการใช้เงินเพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพที่ต้องได้รับการจัดสรรเงินในจำนวนที่จำกัด

## 2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนาอาชีพของสมาชิกกองทุน

1) ควรมีการสร้างงานนอกเหนือจากงานประจำ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวและเป็นการสร้างอาชีพใหม่ให้แก่ผู้กู้ด้วย

2) ควรจัดทำแบบในการทำบัญชีอย่างง่ายให้แก่สมาชิกผู้กู้เงิน เพื่อให้ผู้กู้เงินมีความสามารถในการจัดทำบัญชี ด้วยตนเอง

3) ผู้กู้เงินควรนำทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพ

4) ควรจะมีการรวมกลุ่มในการกู้เงิน เพื่อการประกอบอาชีพร่วมกัน และ

ช่วยเหลือซึ่งกันภายในกลุ่ม

#### 1.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจนผลดี ผลเสีย และผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน และควรให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพราะชาวบ้านจะทราบว่าชุมชนของตนเองต้องการอะไรบ้าง และมีอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น



## บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา.

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาสารนิพนธ์.

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน  
สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ  
จังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน  
เมือง.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับ  
ประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.  
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544  
และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ. ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัทสหพัฒนาการพิมพ์  
จำกัด.

เทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัย. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการ  
จัดการและการประเมินโครงการ. นครราชสีมา.